

עירובין י"ג – פסחים א:א

פרק י: משנה יג

מחזירין רטיה במקדש, אבל לא במדינה. אם בתחלה, פאן וכאן אסור. קושרין נימא במקדש, אבל לא במדינה. אם בתחלה, פאן וכאן אסור. חותכין זבלת במקדש, אבל לא במדינה. ואם בכלי, פאן וכאן אסור.

פרק י: משנה יד

כהן שלקה באצבעו, פורד עליה גמי במקדש, אבל לא במדינה. אם להוציא דם, פאן וכאן אסור. בוזקין מלח על גבי כבש בשביל שלא יחליקו, וממלאים מבור הגולה ומבור הגדול בגלגל בשבת, ומבאר הקר ביום טוב.

פרק י: משנה טו

שרץ שנמצא במקדש, פהו מוציאו בהמינו, שלא לשהות את הטמאה, דברי רבי יוחנן בן ברוקה. רבי יהודה אומר: בצבת של עץ, שלא לרבות את הטמאה. מהיכן מוציאים אותו? מן ההיכל ומן האולם ומבין האולם ולמזבח, דברי רבי שמעון בן ננס. רבי עקיבא אומר: מקום שחיבין על זדונו פרת ועל שגגתו חטאת, משם מוציאים אותו, ושאר כל המקומות כופין עליו פסכתו. רבי שמעון אומר: מקום שהתירו לך חכמים, משלך נתנו לך, שלא התירו לך אלא משום שבות.

מסכת פסחים

פרק א: משנה א

אור לארבעה עשר, בודקין את החמץ לאור הנר. כל מקום שאין מכניסין בו חמץ אין צריך בדיקה. ולמה אמרו שתי שורות במרתף? מקום שמכניסין בו חמץ. בית שמאי אומרים: שתי שורות על פני כל המרתף. ובית הלל אומרים: שתי שורות החיצונות שהן העליונות.

פסחים א:ב – א:ה

פרק א: משנה ב

אין חוששין שפוא גררה חלדה מבית לבית וממקום למקום,
דאם פו, מחצר לחצר ומעיר לעיר, אין לדבר סוף.

פרק א: משנה ג

רבי יהודה אומר:

בודקין אור ארבעה עשר ובארבעה עשר שחרית ובשעת הבעור.
וחכמים אומרים:

לא בדק אור ארבעה עשר, יבדק בארבעה עשר.

לא בדק בארבעה עשר, יבדק בתוך המועד.

לא בדק בתוך המועד, יבדק לאחר המועד.

ומה שמשייר, יניחנו בצנעא, כדי שלא יהא צריך בדיקה אחריו.

פרק א: משנה ד

רבי מאיר אומר:

אוכלין כל חמש, ושורפין בתחלת שש.

ורבי יהודה אומר:

אוכלין כל ארבע, ותולין כל חמש, ושורפין בתחלת שש.

פרק א: משנה ה

ועוד אמר **רבי יהודה**:

שתי חלות של תודה פסולות מנחות על גג האצטבא.

כל זמן שמנחות, כל העם אוכלים.

נטלה אחת, תולין, לא אוכלין ולא שורפין.

נטלו שתיהו, התחילו כל העם שורפין.

רבן גמליאל אומר:

חלין נאכלין כל ארבע, ותרומה כל חמש, ושורפין בתחלת שש.

פסחים א:ו – ב:ב

פרק א: משנה ו

רבי חנינא סגן הפהנים אומר: מימיהם של כהנים לא נמנעו מלשרף את הבשר שנטמא בולד הטמאה עם הבשר שנטמא באב הטמאה, אף על פי שמוסיפין טמאה על טמאתו. הוסיף **רבי עקיבא** ואמר: מימיהם של כהנים לא נמנעו מלהדליק את השמן שנפסל בטבול יום בנר שנטמא בטמא מת, אף על פי שמוסיפין טמאה על טמאתו.

פרק א: משנה ז

אמר **רבי מאיר**: מדבריהם למדנו, ששורפין תרומה טהורה עם הטמאה בפסח. אמר לו **רבי יוסי**: אינה היא המדה. ומוזדים רבי אליעזר ורבי יהושע, ששורפין זו לעצמה וזו לעצמה. על מה נחלקו? על התלויה ועל הטמאה, **שרבי אליעזר** אומר: תשרף זו לעצמה וזו לעצמה, ו**רבי יהושע** אומר: שתיהן כאחת.

פרק ב: משנה א

כל שעה שמתר לאכל, מאכיל לבהמה לחיה ולעופות, ומוכרו לנכרי, ומתיר בהנאתו. עבר זמנו, אסור בהנאתו, ולא יסיק בו תנור וכירים. **רבי יהודה** אומר: אין בעור חמץ אלא שרפה. ו**חכמים** אומרים: אף מפרר וזורה לרוח או מטיל לים.

פרק ב: משנה ב

חמץ של נכרי שעבר עליו הפסח, מתיר בהנאה. ושל ישראל, אסור בהנאה, שנאמר: "לא יראה לך שאר" (שמות יג).

פסחים ב:ג – ב:ו

פרק ב: משנה ג

נִכְרֵי שְׁהִלּוּה אֶת יִשְׂרָאֵל עַל חֲמִצּוֹ, אַחֲרֵי הַפֶּסַח מִתֵּר בְּהִנָּאָה.
וְיִשְׂרָאֵל שְׁהִלּוּה אֶת הַנִּכְרֵי עַל חֲמִצּוֹ, אַחֲרֵי הַפֶּסַח אֲסוּר בְּהִנָּאָה.
חֲמֵץ שֶׁנִּפְּלָה עָלָיו מִפֶּלֶת, הֵרִי הוּא כְּמִבְעָר.
רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כָּל שֶׁאֵין הַכֶּלֶב יָכוֹל לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו.

פרק ב: משנה ד

הָאוֹכֵל תְּרוּמַת חֲמֵץ בַּפֶּסַח בְּשׁוּגֵג, מְשַׁלֵּם קָרוֹן וְחֲמִשׁ.
בְּמִזִּיד, פְּטוּר מִתְּשֻׁלוּמִים וּמִדְּמֵי עֲצִים.

פרק ב: משנה ה

אֵלוּ דְבָרִים שֶׁאָדָם יוֹצֵא בָּהֶן יָדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח:
(1) בְּחֵטִים, (2) בְּשַׁעוֹרִים, (3) בְּכֶסֶם מִן (4) וּבְשִׁיפּוֹן (5) וּבִשְׂבֵלֶת שׁוּעַל.
וְיוֹצֵאֵין בְּדַמָּאֵי וּבְמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ,
וּבְמַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֶּדֶשׁ שֶׁנִּפְּדוּ, וְהַכֹּהֲנִים בְּחֵלָה וּבְתֵרוּמָה.
אָבֵל לֹא בְטָבֵל, וְלֹא בְמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ,
וְלֹא בְמַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֶּדֶשׁ שֶׁלֹּא נִפְּדוּ.
חֵלוֹת תּוֹדָה וְרִקִּיקֵי נֹזֵיר, עֲשָׂאוֹ לְעֶצְמוֹ, אֵין יוֹצֵאֵין בָּהֶן.
עֲשָׂאוֹ לְמִכָּר בְּשׁוּק, יוֹצֵאֵין בָּהֶן.

פרק ב: משנה ו

וְאֵלוּ יִרְקוֹת שֶׁאָדָם יוֹצֵא בָּהֶן יָדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח:
בְּחִזְרֵת וּבְעֵלְשֵׁין וּבְתַמְכָּא וּבְחִרְחִיבִינָה וּבְמִרְוֹר.
יוֹצֵאֵין בָּהֶן בֵּין לַחֵין בֵּין יִבְשֵׁין,
אָבֵל לֹא כְבוּשֵׁין וְלֹא שְׁלוּקִין וְלֹא מִבְּשָׁלִין.
וּמִצְטָרְפִין לְכֹזֵית.
וְיוֹצֵאֵין בְּקִלַּח שְׁלָהוֹ,
וּבְדַמָּאֵי, וּבְמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ, וּבְמַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֶּדֶשׁ שֶׁנִּפְּדוּ.

פסחים ב:ז – ג:ב

פרק ב: משנה ז

אין שורין את המרסן לתרנגולים, אבל חולטין.
האשה לא תשרה את המרסן שתוליד בידה למרחק,
אבל שפה היא בבשרה יבש.
לא ילעס אדם חטין ויניח על מפתו בפסח, מפני שהן מחמיצות.

פרק ב: משנה ח

אין נותנין קמח לתוד החרסת או לתוד החרדל,
ואם נתו, יאכל מיד, ורבי מאיר אוסר.
אין מבשלין את הפסח לא במשקין ולא במי פרות,
אבל סכין ומטבילין אותו בהן.
מי תשמישו של נחתום, ישפכו, מפני שהן מחמיצין.

פרק ג: משנה א

אלו עוברין בפסח:
בתח הבבלי, ושכר המדי, וחמץ האדומי, וזתום המצרי,
וזומן של צבעים, ועמילן של טבחים, וקולן של סופרים.
רבי אליעזר אומר: אף תכשיטי נשים.
זה הכלל: כל שהוא ממין דגן, הרי זה עובר בפסח.
הרי אלו באזהרה, ואין בהן משום פרת.

פרק ג: משנה ב

בצק שבסדקי ערבה, אם יש כזית במקום אחד, חיב לבער.
ואם לא, בטל במעוטו.
וכן לענין הטמאה, אם מקפיד עליו, חוצץ.
ואם רוצה בקיומו, הרי הוא כערבה.
בצק החרש, אם יש פיוצא בו שהחמיץ, הרי זה אסור.

פסחים ג:ג – ג:ו

פרק ג: משנה ג

כיצד מפרישין חלה בטמאה ביום טוב?
רבי אליעזר אומר: לא תקרא לה שם עד שתאפה.
רבי יהודה בן בתירא אומר: תטיל בצונן.
אמר **רבי יהושע**: לא זה הוא חמץ שמזהרים עליו בבל יראה ובבל ימצא,
אלא מפרשתה ומנחתה עד הערב, ואם החמיצה, החמיצה.

פרק ג: משנה ד

רבן גמליאל אומר:
שלש נשים לשות כאחת ואופות בתנור אחד, זו אחר זו.
וחכמים אומרים:
שלש נשים עוסקות בבצק, אחת לשה ואחת עורכת ואחת אופה.
רבי עקיבא אומר: לא כל הנשים ולא כל העצים ולא כל התנורים שוין.
זה הכלל: תפח, תלטש בצונן.

פרק ג: משנה ה

שאר, ישרף, והאוכלו פטור.
סדוק, ישרף, והאוכלו חייב כרת.
איזהו שאר? פקרני חגבים.
סדוק? שנתערבו סדקיו זה בזה, דברי **רבי יהודה**.
וחכמים אומרים: זה וזה, האוכלו חייב כרת.
ואיזהו שאר? כל שהכסיפו פניו כאדם שעמדו שערוותיו.

פרק ג: משנה ו

ארבעה עשר שחל להיות בשבת, מבערים את הפל מלפני השבת,
דברי **רבי מאיר**.
וחכמים אומרים: בזמן.
רבי אלעזר בר צדוק אומר: תרומה מלפני השבת, וחליו בזמן.

פסחים ג:ז – ד:ב

פרק ג: משנה ז

ההולך לשחט את פסחו, ולמול את בנו, ולאכל סעדת ארוסין בבית חמיו, ונזכר שיש לו חמץ בתוך ביתו, אם יכול לחזור ולבער ולחזור למצותו, יחזור ויבער. ואם לאו, מבטלו בלבו. להציל מן הנכרים, ומן הנהר, ומן הלסטים, ומן הדלקה, ומן המפלת, יבטל בלבו. ולשבת שביתת הרשות, יחזור מיד.

פרק ג: משנה ח

וכן מי שיצא מירושלים ונזכר שיש בידו בשר קדש, אם עבר צופים, שורפו במקומו. ואם לאו, חוזר ושורפו לפני הבירה מעצי המערכה. ועד כמה הן חוזרין? **רבי מאיר** אומר: זה וזה בכביצה. **רבי יהודה** אומר: זה וזה בכזית. **וחכמים** אומרים: בשר קדש בכזית, וחמץ בכביצה.

פרק ד: משנה א

מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות, עושין. מקום שנהגו שלא לעשות, אין עושין. ההולך ממקום שעושין למקום שאין עושין, או ממקום שאין עושין למקום שעושין, נותנין עליו חמרי מקום שיצא משם וחמרי מקום שהלך לשם. ואל ישנה אדם, מפני המחלקת.

פרק ד: משנה ב

כיוצא בו, המוליך פרות שביעית ממקום שכלו למקום שלא כלו, או ממקום שלא כלו למקום שכלו, חייב לבער. **רבי יהודה** אומר: אומרים לו: צא והבא לך אף אתה.

פסחים ד:ג – ד:ו

פרק ד: משנה ג

מקום שנהגו למכר בהמה דקה לגוים, מוכרין.
מקום שנהגו שלא למכר, אין מוכרין.
ובכל מקום אין מוכרין להם בהמה גסה, עגלים וסיחים שלמין ושבורין.
רבי יהודה מתיר בשבורה.
בן בתירה מתיר בסוס.

פרק ד: משנה ד

מקום שנהגו לאכל צלי בלילי פסחים, אוכלין.
מקום שנהגו שלא לאכל, אין אוכלין.
מקום שנהגו להדליק את הנר בלילי יום הכפורים, מדליקין.
מקום שנהגו שלא להדליק, אין מדליקין.
ומדליקין בבתי כנסיות ובבתי מדרשות,
ובמבואות האפלים, ועל גבי החולים.

פרק ד: משנה ה

מקום שנהגו לעשות מלאכה בתשעה באב, עושין.
מקום שנהגו שלא לעשות מלאכה, אין עושין.
ובכל מקום תלמידי חכמים בטלים.
רבן שמעון בן גמליאל אומר: לעולם יעשה אדם עצמו תלמיד חכם.
וחכמים אומרים: ביהודה היו עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות,
ובגליל לא היו עושין כל עקר.
והלילה – **בית שמאי** אוסרין, ו**בית הלל** מתירין עד הנץ החמה.

פרק ד: משנה ו

רבי מאיר אומר:
כל מלאכה שהתחיל בה קדם לארבעה עשר, גומרה בארבעה עשר.
אבל לא יתחיל בה בתחלה בארבעה עשר, אף על פי שיכול לגמרה.
וחכמים אומרים: שלש אמוניות עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות,
ואלו הן: (1) החיטים, (2) הספרים (3) והכובסין.
רבי יוסי בר יהודה אומר: אף (4) הרצענים.

פסחים ד:ז – ה:א

פרק ד: משנה ז

מושיבין שובבין לתרנגולים בארבעה עשר.
ותרנגלת שברחה, מחזירין אותה למקומה.
ואם מתה, מושיבין אחרת תחתיה.
גורפין מתחת רגלי בהמה בארבעה עשר, ובמועד מסלקין לצדדיו.
מוליכין ומביאין פלים מבית האמון, אף על פי שאינם לצרף המועד.

פרק ד: משנה ח

ששה דברים עשו אנשי יריחו,
על שלשה מחו בידם, ועל שלשה לא מחו בידם.
ואלו הן שלא מחו בידם:
(1) מרפיבין דקלים כל היום, (2) וכורכין את שמע,
(3) וקוצרין וגודשין לפני העמר, ולא מחו בידם.
ואלו שמחו בידם:
(1) מתירין גמזיות של הקדש, (2) ואוכלין מתחת הנשרים בשבת,
(3) ונותנים פאה לירק, ומחו בידם חכמים.

פרק ד: משנה ט

ששה דברים עשה חזקיה המלך,
על שלשה הודו לו, ועל שלשה לא הודו לו.
(1) גרר עצמות אביו על מטה של חבלים, והודו לו.
(2) כרת נחש הנחשת, והודו לו. (3) גנז ספר רפואות, והודו לו.
על שלשה לא הודו לו:
(1) קצץ דלתות של היכל ושגרו למלך אשור, ולא הודו לו.
(2) סתם מי גיחון העליון, ולא הודו לו. (3) עבר ניסן בניסן, ולא הודו לו.

פרק ה: משנה א

תמיד נשחט בשמנה ומחצה וקרב בתשע ומחצה.
בערבי פסחים נשחט בשבע ומחצה וקרב בשמנה ומחצה,
בין בחל בין בשבת.
חל ערב פסח להיות בערב שבת,
נשחט בשש ומחצה וקרב בשבע ומחצה, והפסח אחריו.

פסחים ה:ב – ה:ה

פרק ה: משנה ב

הפסח ששחטו שלא לשמו, וקבל והלך וזרק שלא לשמו, או לשמו ושלא לשמו, או שלא לשמו ולשמו, פסול. כיצד לשמו ושלא לשמו? לשם פסח ולשם שלמים. שלא לשמו ולשמו? לשם שלמים ולשם פסח.

פרק ה: משנה ג

שחטו שלא לאוכליו ושלא למנויו, לערלים ולטמאים, פסול. לאוכליו ושלא לאוכליו, למנויו ושלא למנויו, למולים ולערלים, לטמאים ולטהורים, כשר. שחטו קדם חצות, פסול, משום שנאמר: "בין הערבים" (שמות יב). שחטו קדם לתמיד, כשר, ובלבד שיהא אחד ממורס בדמו עד שיזרק דם התמיד. ואם נזרק, כשר.

פרק ה: משנה ד

השוחט את הפסח על החמץ, עובר בלא תעשה. **רבי יהודה** אומר: אף התמיד. **רבי שמעון** אומר: הפסח בארבעה עשר, לשמו חיב, ושלא לשמו פטור. ושאר כל הזבחים, בין לשמן ובין שלא לשמן, פטור. ובמועד, לשמו פטור, ושלא לשמו חיב, ושאר כל הזבחים, בין לשמן ובין שלא לשמן, חיב, חוץ מן החטאת ששחטה שלא לשמה.

פרק ה: משנה ה

הפסח נשחט בשלש כתות, שנאמר: "ושחטו אתו כל קהל עדת ישראל" (שמות יב) – קהל ועדה וישראל. נכנסה כת הראשונה, נתמלאת העזרה, נעלו דלתות העזרה. תקעו, הריעו ותקעו. הפהגים עומדים שורות שורות, ובידיהם בזיכי כסף ובזיכי זהב. שורה שכלה כסף כסף, ושורה שכלה זהב זהב. לא היו מערבין. ולא היו לבזיכין שולים, שמא יניחום ויקרש הדם.

פסחים ה:ו – ה:ט

פרק ה: משנה ו

שַׁחַט יִשְׂרָאֵל וְקָבַל הַכֹּהֵן,
נֹתְנוּ לְחִבְרוֹ וְחִבְרוֹ לְחִבְרוֹ, וּמְקַבֵּל אֶת הַמֵּלֵא וּמְחֹזֵיר אֶת הָרִיקוֹן.
כֹּהֵן הַקָּרוֹב אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ זֹרְקוֹ זְרִיקָה אַחַת כְּנֶגֶד הַיְסוּד.

פרק ה: משנה ז

יְצַתָּה כֶּת רֵאשׁוֹנָה וְנִכְנְסָה כֶּת שְׁנִיָּה. יְצַתָּה שְׁנִיָּה, נִכְנְסָה שְׁלִישִׁית.
כְּמַעֲשֵׂה הָרֵאשׁוֹנָה כֹּד מַעֲשֵׂה הַשְּׁנִיָּה וְהַשְּׁלִישִׁית.
קָרְאוּ אֶת הַהִלֵּל.
אִם גָּמְרוּ שְׁנוֹ, וְאִם שָׁנוּ שְׁלֹשׁוֹ, אִף עַל פִּי שְׁלֹשׁוֹ מִימֵיהֶם.
רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר:
מִימֵיהֶם שֶׁל כֶּת שְׁלִישִׁית לֹא הִגִּיעַ לְ"אֶהְבְּתִי כִּי יִשְׁמַע ה'",
מִפְּנֵי שְׁעָמָה מַעֲטִין.

פרק ה: משנה ח

כְּמַעֲשֵׂהוּ בַחֵל כֹּד מַעֲשֵׂהוּ בַשַּׁבָּת,
אֲלֵא שֶׁהַכֹּהֲנִים מְדִיחִים אֶת הָעֶזְרָה שְׁלֵא בְרִצּוֹן חֲכָמִים.
רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: כּוֹס הָיָה מִמֵּלֵא מְדָם הַתְּעַרְבוֹת,
זֹרְקוֹ זְרִיקָה אַחַת עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ, וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים.

פרק ה: משנה ט

כִּיצַד תּוֹלִין וּמִפְּשִׁיטִין?
אֲנִקְלִיּוֹת שֶׁל בְּרֹזֶל הֵיוּ קְבוּעִים בְּכַתְלִים וּבְעַמּוּדִים,
שֶׁבָּהֶן תּוֹלִין וּמִפְּשִׁיטִין.
וְכֹל מִי שָׂאִין לוֹ מְקוֹם לְתֵלוֹת וּלְהַפְשִׁיט, מְקֻלוֹת דְּקִים חֲלָקִים הֵיוּ שָׁם,
וּמְנִיחַ עַל כְּתָפוֹ וְעַל כְּתֵף חִבְרוֹ, וְתוֹלָה וּמִפְּשִׁיט.
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹמֵר: אֲרַבְּעָה עָשָׂר שָׁחַל לְהִיּוֹת בַּשַּׁבָּת,
מְנִיחַ יָדוֹ עַל כְּתֵף חִבְרוֹ, וְיָד חִבְרוֹ עַל כְּתָפוֹ, וְתוֹלָה וּמִפְּשִׁיט.

פסחים הי' – ו:ג

פרק ה: משנה י

קָרְעוּ וְהוֹצִיאוּ אֲמוּרָיו, נִתְּנוּ בְּמִגִּיס וְהִקְטִירוּ עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ.
יִצְתָה כֵּת רִאשׁוֹנָה וְיִשְׁבָּה לָהּ בְּהַר הַבַּיִת,
שְׁנִיָּה בְּחֵיל, וְהַשְּׁלִישִׁית בְּמִקְוֵה עוֹמֶדֶת.
חֲשֵׁכָה, יִצְאוּ וְצִלוּ אֶת פְּסָחֵיהֶן.

פרק ו: משנה א

אֵלוּ דְבָרִים בְּפֶסַח דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת:
שְׁחִיטָתוֹ וְזָרִיקָת דָּמוֹ וּמְחֹי קָרְבֵיו וְהִקְטֵר חֶלְבָיו.
אֲבָל צְלִיתוֹ וְהִדְחַת קָרְבֵיו אֵינָן דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת.
הִרְכַּבְתוּ וְהִבְאֵתוּ מְחוּץ לַתְּחוּם, וְחֲתִיכֵת יִבְלֵתוּ, אֵין דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת.
רבי אליעזר אומר: דוחין.

פרק ו: משנה ב

אָמַר **רבי אליעזר**: וְהֵלֵא דִין הוּא,
מָה אִם שְׁחִיטָה שֶׁהִיא מְשׁוּם מְלֹאכָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת,
אֵלוּ שֶׁהֵן מְשׁוּם שְׁבוּת לֹא יִדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת!
אָמַר לוֹ **רבי יהושע**: יוֹם טוֹב יוֹכִיחַ,
שֶׁהִתִּירוּ בּוֹ מְשׁוּם מְלֹאכָה, וְאֶסוּר בּוֹ מְשׁוּם שְׁבוּת.
אָמַר לוֹ **רבי אליעזר**: מָה זֶה, יְהוֹשֵׁעַ, מָה רִאִיָּה רְשׁוּת לְמִצְוָה?
הַשִּׁיב **רבי עקיבא** וְאָמַר: הַזָּאָה תּוֹכִיחַ,
שֶׁהִיא מְצוּהָ וְהִיא מְשׁוּם שְׁבוּת וְאֵינָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת,
אִף אֶתָּה אַל תִּתְּמָה עַל אֵלוּ,
שְׂאֵף עַל פִּי שֶׁהֵן מְצוּהָ וְהֵן מְשׁוּם שְׁבוּת, לֹא יִדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת.
אָמַר לוֹ **רבי אליעזר**: וְעֲלִיָּה אֲנִי דָן,
וּמָה אִם שְׁחִיטָה שֶׁהִיא מְשׁוּם מְלֹאכָה, דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת,
הַזָּאָה שֶׁהִיא מְשׁוּם שְׁבוּת, אֵינּוּ דִין שְׁדוּחָה אֶת הַשַּׁבָּת.
אָמַר לוֹ **רבי עקיבא**: אוֹ חֲלוּף,
מָה אִם הַזָּאָה שֶׁהִיא מְשׁוּם שְׁבוּת, אֵינָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת,
שְׁחִיטָה שֶׁהִיא מְשׁוּם מְלֹאכָה, אֵינּוּ דִין שֶׁלֹּא תִדְחָה אֶת הַשַּׁבָּת.
אָמַר לוֹ **רבי אליעזר**: עֲקִיבָא, עֲקִרְתָּ מָה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה:
"בֵּין הָעֲרֵבִים בְּמַעְדוֹ" (במדבר ט) – בֵּין בָּחַל בֵּין בְּשַׁבָּת!

אָמַר לוֹ: רַבִּי, הֲבֵא לִי מוֹעֵד לֵאלוּ כַּמוֹעֵד לְשַׁחֲטָה.
כָּלֵל אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא:
כֹּל מְלֹאכָה שְׁאֵפְשֵׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת, אֵינָהּ דוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת.
שַׁחֲטָה שְׂאִי אֵפְשֵׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת, דוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת.

פֶּרֶק ו': מִשְׁנָה ג

אֵימַתִּי מִבֵּיא חֲגִיגָה עֵמוֹ?
בְּזִמְנוֹ שֶׁהוּא בָּא בְּחַל, בְּטָהֳרָה וּבְמַעֲט.
וּבְזִמְנוֹ שֶׁהוּא בָּא בְּשַׁבָּת, בְּמִרְבָּה וּבְטַמְאָה, אֵין מִבֵּיאִין עֵמוֹ חֲגִיגָה.

פסחים ו:ד – ז:א

פרק ו: משנה ד

חגיגה היתה באה מן הצאן, מן הבקר, מן הכבשים ומן העזים, מן הזכרים ומן הנקבות. ונאכלת לשני ימים ולילה אחד.

פרק ו: משנה ה

הפסח ששחטו שלא לשמו בשבת, חזיב עליו חטאת. ושאר כל הזבחים ששחטו לשום פסח, אם אינן ראויין, חזיב. ואם ראויין הן, רבי אליעזר מחזיב חטאת, ורבי יהושע פוטר. אמר **רבי אליעזר**: מה אם הפסח שהוא מתר לשמו, כששנה את שמו, חזיב, זבחים שהן אסורין לשמו, כששנה את שמו, אינו דין שיהא חזיב? אמר לו **רבי יהושע**: לא! אם אמרת בפסח, ששנהו לדבר אסור, תאמר בזבחים, ששנן לדבר המתר. אמר לו **רבי אליעזר**: אמורי צבור יוכיחו, שהן מתרין לשמו, והשוחט לשמו, חזיב. אמר לו **רבי יהושע**: לא! אם אמרת באמורי צבור שיש להן קצבה, תאמר בפסח שאין לו קצבה. **רבי מאיר** אומר: אף השוחט לשם אמורי צבור, פטור.

פרק ו: משנה ו

שחטו שלא לאוכליו ושלא למנויו, לערלין ולטמאין, חזיב. לאוכליו ושלא לאוכליו, למנויו ושלא למנויו, למולין ולערלין, לטהורים ולטמאים, פטור. שחטו ונמצא בעל מום, חזיב. שחטו ונמצא טרפה בסתר, פטור. שחטו ונודע שמשכו הבעלים את ידם, או שמתו או שנטמאו, פטור, מפני ששחט ברשות.

פרק ז: משנה א

כיצד צולין את הפסח? מביאין שפוד של רמון, תוחבו מתוך פיו עד בית נקובתו, ונותן את כרעיו ואת בני מעיו לתוכו, דברי **רבי יוסי הגלילי**. **רבי עקיבא** אומר: כמין בשול הוא זה, אלא תולין חוצה לו.

פסחים ז:ב – ז:ה

פרק ז: משנה ב

אין צולין את הפסח לא על השפוד ולא על האסקלא.
אמר רבי צדוק: מעשה ברבן גמליאל שאמר לטבי עבדו:
”צא וצלה לנו את הפסח על האסקלא”.
נגע בחרסו של תנור, יקלף את מקומו.
נטף מרטבו על החרס וחזר עליו, יטל את מקומו.
נטף מרטבו על הסלת, יקמץ את מקומו.

פרק ז: משנה ג

סכו בשמן תרומה, אם חבורת כהנים, יאכלו.
אם ישראל, אם חי הוא, ידיחנו. ואם צלי הוא, יקלף את החיצון.
סכו בשמן של מעשר שני, לא יעשנו דמים על בני חבורה,
שאינו פודין מעשר שני בירושלים.

פרק ז: משנה ד

חמשה דברים באין בטמאה ואינן נאכלין בטמאה.
(1) העמר, (2) ושתי הלחם, (3) ולחם הפנים,
(4) וזבחי שלמי צבור, (5) ושעירי ראשי חודשים.
הפסח שבא בטמאה, נאכל בטמאה, שלא בא מתחלתו אלא לאכילה.

פרק ז: משנה ה

נטמא הבשר והחלב קים, אינו זורק את הדם.
נטמא החלב והבשר קים, זורק את הדם.
ובמקדשין אינו כן,
אלא אף על פי שנטמא הבשר והחלב קים, זורק את הדם.

פסחים ז:ו – ז:ט

פרק ז: משנה ו

נְטָמָא קָהַל או רְבוּ, או שְׁהִיּוּ הַכֹּהֲנִים טְמָאִים וְהִקְהֵל טְהוּרִים,
יַעֲשֶׂה בְטָמְאָה.
נְטָמָא מְעוּט הִקְהֵל, הִטְהוּרִין עוֹשִׂין אֶת הָרֵאשׁוֹן,
וְהִטְמְאִין עוֹשִׂין אֶת הַשֵּׁנִי.

פרק ז: משנה ז

הַפֶּסַח שְׁנִזְרַק דָּמוֹ, וְאַחֲרַי כִּדְ נֹדַע שֶׁהוּא טָמֵא, הִצִּיץ מְרֻצָּה.
נְטָמָא הַגּוֹף, אִין הִצִּיץ מְרֻצָּה,
מִפְּנֵי שְׁאֵמְרוּ, הַנְּזִיר וְעוֹשֶׂה פֶסַח, הִצִּיץ מְרֻצָּה עַל טְמֵאת הַדָּם,
וְאִין הִצִּיץ מְרֻצָּה עַל טְמֵאת הַגּוֹף.
נְטָמָא טְמֵאת הַתְּהוּם, הִצִּיץ מְרֻצָּה.

פרק ז: משנה ח

נְטָמָא שְׁלָם או רְבוּ,
שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ לְפָנֵי הַבַּיִת מִעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה.
נְטָמָא מְעוּטוֹ, וְהַנּוֹתֵר,
שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ בְּחִצְרוֹתֵיהֶן אוֹ עַל גַּגּוֹתֵיהֶן מִעֲצֵי עֶצְמוֹ.
הִצִּיקְנִין שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ לְפָנֵי הַבַּיִת, בְּשִׁבִיל לְהַנּוֹת מִעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה.

פרק ז: משנה ט

הַפֶּסַח שִׁיָּצָא או שֶׁנְטָמָא, יִשְׂרָף מִיָּד.
נְטָמָאוּ הַבְּעָלִים או שְׁמֵתוֹ, תַּעֲבֵר צוּרְתוֹ וְיִשְׂרָף בְּשִׁשָּׁה עָשָׂר.
רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא אָמַר: אִף זֶה יִשְׂרָף מִיָּד, לְפִי שֶׁאִין לוֹ אוֹכְלִין.

פסחים זי – זיג

פרק ז: משנה י

הַעֲצָמוֹת, וְהַגִּידִין, וְהַנּוֹתֵר, יִשְׂרְפוּ בְשֵׁה עֶשֶׂר.
חַל שֵׁה עֶשֶׂר לְהִיּוֹת בְּשַׁבַּת, יִשְׂרְפוּ בְּשַׁבְּעָה עֶשֶׂר,
לְפִי שְׂאִינָן דּוֹחִין לֹא אֶת הַשַּׁבַּת וְלֹא אֶת יוֹם טוֹב.

פרק ז: משנה יא

כָּל הַנֶּאֱכָל בְּשׁוֹר הַגָּדוֹל, יֵאָכֵל בְּגֵדֵי הָרֶדֶךְ, וְרֵאשֵׁי כְּנָפִים וְהַסְּחוּסִים.
הַשּׁוֹבֵר אֶת הָעֶצֶם בְּפֶסַח הַטְּהוֹר, הָרִי זֶה לּוֹקֵה אַרְבָּעִים.
אֲבָל הַמּוֹתֵיר בְּטְהוֹר וְהַשּׁוֹבֵר בְּטָמֵא, אֵינּוּ לּוֹקֵה אֶת הָאֲרָבָעִים.

פרק ז: משנה יב

אֲבָר שְׂיִצָּא מִקְצָתוֹ, חוֹתֵךְ עַד שְׂמֹגִיעַ לְעֶצֶם,
וְקוֹלֵף עַד שְׂמֹגִיעַ לְפָרֶק, וְחוֹתֵךְ.
וּבַמְקַדְשֵׁין קוֹצֵעַ בְּקוֹפִיעַ, שְׂאִין בּוֹ מִשׁוֹם שְׁבִירַת הָעֶצֶם.
מִן הָאֲגָף וְלִפְנֵים כָּל־פְּנֵים, מִן הָאֲגָף וְלַחוּץ כָּל־חוּץ.
הַחֲלוּנוֹת וְעֵבֵי הַחוּמָה, כָּל־פְּנֵים.

פרק ז: משנה יג

שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁהֵיוּ אוֹכְלוֹת בְּבֵית אֶחָד,
אֵלוֹ הוֹפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם הִלָּךְ וְאוֹכְלִין,
וְאֵלוֹ הוֹפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם הִלָּךְ וְאוֹכְלִין,
וְהַמַּחֵם בְּאִמְצָע.
וּכְשֶׁהַשֶּׁמֶשׁ עוֹמֵד לְמוֹזָג,
קוֹפֵעַ אֶת פִּיּוֹ וּמְחַזֵּיר אֶת פְּנֵיו עַד שְׂמֹגִיעַ אֶצֶל חֲבוּרָתוֹ וְאוֹכֵל.
וְהַכֶּלֶה, הוֹפְכֵת פְּנֵיהָ וְאוֹכֵלֵת.

פסחים ח:א – ח:ד

פרק ח: משנה א

האשה בזמן שהיא בבית בעלה,
שחט עליה בעלה ושחט עליה אביה, תאכל משל בעלה.
הלכה רגל ראשון לעשות בבית אביה,
שחט עליה אביה ושחט עליה בעלה, תאכל במקום שהיא רוצה.
יתום ששחטו עליו אפטרופסין, יאכל במקום שהוא רוצה.
עבד של שני שתפין, לא יאכל משל שניהו.
מי שחציו עבד וחציו בן חורין, לא יאכל משל רבו.

פרק ח: משנה ב

האומר לעבדו: "צא ושחט עלי את הפסח",
שחט גדי, יאכל. שחט טלה, יאכל. שחט גדי וטלה, יאכל מן הראשון.
שכח מה אמר לו רבו, כיצד יעשה?
ישחט טלה וגדי ויאמר:
"אם גדי אמר לי רבי, גדי שלו וטלה שלי;
ואם טלה אמר לי רבי, הטלה שלו וגדי שלי".
שכח רבו מה אמר לו,
שניהם יצאו לבית השרפה, ופטורין מלעשות פסח שני.

פרק ח: משנה ג

האומר לבניו:
"הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון לירושלים",
כיון שהכניס הראשון ראשו ורבו, זכה בחלקו ומזכה את אחיו עמו.
לעולם נמנין עליו עד שיהא בו כזית לכל אחד ואחד.
נמנין ומושכין את ידיהן ממנו עד שישחט.
רבי שמעון אומר: עד שיזרק עליו את הדם.

פרק ח: משנה ד

הממנה עמו אחרים בחלקו,
רשאין בני חבורה לתן לו את שלו, והוא אוכל משלו, והן אוכלין משלהו.

פסחים ח:ה – ח:ח

פרק ח: משנה ה

זב שראה שתי ראיות, שוחטין עליו בשביעי.
ראה שלש, שוחטין עליו בשמיני שלו.
שומרת יום כנגד יום, שוחטין עליה בשני שלה.
ראתה שני ימים, שוחטין עליה בשלישי.
והזבה, שוחטין עליה בשמיני.

פרק ח: משנה ו

האונן, והמפקח את הגל, וכן מי שהבטיחוהו להוציאו מבית האסורים,
והחולה והזקן שהו יכולין לאכל כזית, שוחטין עליהו.
על כלן אין שוחטין עליהו בפני עצמו, שמא יביאו את הפסח לידי פסול.
לפיכך אם ארע בהו פסול, פטורין מלעשות פסח שני,
חוץ מן המפקח בגל, שהוא טמא מתחלתו.

פרק ח: משנה ז

אין שוחטין את הפסח על הזחיד, דברי רבי יהודה.
ורבי יוסי מתיר.
אפלו חבורה של מאה שאין יכולין לאכל כזית, אין שוחטין עליהו.
ואין עושין חבורת נשים ועבדים וקטנים.

פרק ח: משנה ח

אונן טובל ואוכל את פסחו לערב, אבל לא בקדשים.
השומע על מתו, והמלקט לו עצמות, טובל ואוכל בקדשים.
גר שנתגיר בערב פסח,
בית שמאי אומרים: טובל ואוכל את פסחו לערב;
ובית הלל אומרים: הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר.

פסחים ט:א – ט:ד

פרק ט: משנה א

מי שהיה טמא או בדרך רחוקה ולא עשה את הראשון, יעשה את השני.
שגג או נאנס ולא עשה את הראשון, יעשה את השני.
אם כן, למה נאמר טמא או שהיה בדרך רחוקה?
שאלו פטורין מהכרת, ואלו חייבין בהכרת.

פרק ט: משנה ב

איזו היא דרך רחוקה?
מן המודיעים ולחוק, וכמדתה לכל רוח, דברי רבי עקיבא.
רבי אליעזר אומר: מאסקפת העזרה ולחוק.
אמר רבי יוסי: לפיכך נקוד על "ה",
לומר, לא מפני שרחוקה ודאי, אלא מאסקפת העזרה ולחוק.

פרק ט: משנה ג

מה בין פסח ראשון לשני?
הראשון אסור בבל יראה ובל ימצא, והשני, מצה וחמץ עמו בבית.
הראשון טעון הלל באכילתו, והשני אינו טעון הלל באכילתו.
זה וזה טעון הלל בעשיתו, ונאכלין צלי על מצות ומרורים,
ודוחין את השבת.

פרק ט: משנה ד

הפסח שבא בטמאה, לא יאכלו ממנו זבין וזבות נדות ויולדות.
ואם אכלו, פטורים מכרת.
רבי אליעזר פוטר אף על ביאת מקדש.

פסחים ט:ה – ט:ח

פרק ט: משנה ה

מה בין פסח מצרים לפסח דורות, פסח מצרים מקחו מבעשור, וטעון הזאה באגדת אזוב על המשקוף ועל שתי מזוזות, ונאכל בחפזון בלילה אחד, ופסח דורות נוהג כל שבעה.

פרק ט: משנה ו

אמר **רבי יהושע**: שמעתי שתמורת הפסח קרבה, ותמורת הפסח אינה קרבה, ואין לי לפרש.
אמר **רבי עקיבא**: אני אפרש.
הפסח שנמצא קדם שחיטת הפסח, ירעה עד שיסתאב, וימכר, ויקח בדמיו שלמים, וכן תמורתו.
אחר שחיטת הפסח, קרב שלמים, וכן תמורתו.

פרק ט: משנה ז

המפריש נקבה לפסחו או זכר בן שתי שנים, ירעה עד שיסתאב, וימכר, ויפלו דמיו לנדבה.
המפריש פסחו ומת, לא יביאנו בנו אחריו לשם פסח, אלא לשם שלמים.

פרק ט: משנה ח

הפסח שנתערב בזבחים, כלן ירעו עד שיסתאבו, וימכרו, ויביא בדמי היפה שבהן ממין זה, ובדמי היפה שבהן ממין זה, ויפסיד המותר מביתו.
נתערב בבכורות, **רבי שמעון** אומר: אם חבורת פהנים, יאכלו.

פסחים ט:ט – י:א

פרק ט: משנה ט

חבורה שאבד פסחה,
ואמרה לאחד: "צא ובקש ושחט עלינו", והלך ומצא ושחט,
והם לקחו ושחטו,
אם שלו נשחט ראשון, הוא אוכל משלו, והם אוכלים עמו משלו,
ואם שלהן נשחט ראשון, הם אוכלין משלהן, והוא אוכל משלו.
ואם אינו ידוע איזה מהן נשחט ראשון, או ששחטו שניהן כאחד,
הוא אוכל משלו, והם אינם אוכלים עמו,
ושלהן יצא לבית השרפה, ופטורין מלעשות פסח שני.
אמר להן: "אם אחרתי, צאו ושחטו עלי",
הלך ומצאו, ושחט, והו לקחו ושחטו,
אם שלהן נשחט ראשון, הו אוכלין משלהן, והוא אוכל עמהן,
ואם שלו נשחט ראשון, הוא אוכל משלו, והו אוכלין משלהן.
ואם אינו ידוע איזה מהם נשחט ראשון, או ששחטו שניהם כאחד,
הו אוכלין משלהן, והוא אינו אוכל עמהן,
ושלו יצא לבית השרפה, ופטור מלעשות פסח שני.
אמר להן ואמרו לו, אוכלין כלם מן הראשון.
ואם אין ידוע איזה מהן נשחט ראשון, שניהם יוצאין לבית השרפה.
לא אמר להן ולא אמרו לו, אינן אחראין זה לזה.

פרק ט: משנה י

שתי חבורות שנתערבו פסחיהן,
אלו מושכין להן אחד ואלו מושכין להן אחד,
אחד מאלו בא לו אצל אלו, ואחד מאלו בא לו אצל אלו,
וכך הם אומרים:
"אם שלנו הוא הפסח הזה, ידיך משוכות משלך ונמנית על שלנו,
ואם שלך הוא הפסח הזה, ידינו משוכות משלנו ונמנינו על שלך".
וכן חמש חבורות של חמשה חמשה, ושל עשרה עשרה,
מושכין להן אחד מכל חבורה וחבורה,
וכן הם אומרים.

פרק ט: משנה יא

שְׁנַיִם שָׁנָתָעֲרְבוּ פְּסָחֵיהֶם,
זֶה מוֹשֶׁד לֹא אֶחָד, וְזֶה מוֹשֶׁד לֹא אֶחָד,
זֶה מְמַנֶּה עִמּוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוֹק, וְזֶה מְמַנֶּה עִמּוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוֹק,
זֶה בָּא אֶצֶל זֶה, וְזֶה בָּא אֶצֶל זֶה,
וְכָד הֵם אוֹמְרִים:
"אִם שְׁלִי הוּא פֶּסַח זֶה, יְדִיד מְשׁוֹכֹת מְשֻׁלָּד וְנִמְנֵיתָ עַל שְׁלִי,
וְאִם שְׁלָד הוּא פֶּסַח זֶה, יְדִי מְשׁוֹכֹת מְשֻׁלִי וְנִמְנֵיתִי עַל שְׁלָד."

פרק י: משנה א

עֲרָבֵי פְּסָחִים סָמוּד לְמִנְחָה, לֹא יֵאָכֵל אָדָם עַד שֶׁתִּחְשָׁד.
וְאִפְלוּ עָנִי שְׁבִי שְׂרָאֵל לֹא יֵאָכֵל עַד שִׁיֵּסֵב.
וְלֹא יִפְחָתוּ לוֹ מֵאַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן, וְאִפְלוּ מִן הַתְּמָחוּי.

פסחים יב – ייה

פרק י: משנה ב

מזגו לו כוס ראשון,
בית שמאי אומרים: מברך על היום, ואחר כך מברך על היין,
ובית הלל אומרים: מברך על היין, ואחר כך מברך על היום.

פרק י: משנה ג

הביאו לפניו, מטביל בחזרת, עד שמגיע לפרפרת הפת.
הביאו לפניו מצה וחרסת וחרסת ושני תבשילין,
אף על פי שאין חרסת מצוה.
רבי אליעזר ברבי צדוק אומר: מצוה.
ובמקדש היו מביאים לפניו גופו של פסח.

פרק י: משנה ד

מזגו לו כוס שני, וכאן הבן שואל אביו, ואם אין דעת בן, אביו מלמדו,
מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?
שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה, הלילה הזה כולו מצה.
שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות, הלילה הזה מרור.
שבכל הלילות אנו אוכלין בשר צלי, שלוק, ומבשל, הלילה הזה כולו צלי.
שבכל הלילות אנו מטבילין פעם אחת, הלילה הזה שתי פעמים.
ולפי דעתו של בן, אביו מלמדו.
מתחיל בגנות ומסים בשבח,
ודורש מ"ארמאי אובד אבי", עד שיגמור כל הפרשה כלה.

פרק י: משנה ה

רבו גמליאל היה אומר:
כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח, לא יצא ידי חובתו,
ואלו הן: (1) פסח, (2) מצה, (3) ומרור.
פסח, על שום שפסח המקום על בתי אבותינו במצרים.
מצה, על שום שנגאלו אבותינו במצרים.
מרור, על שום שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים.
בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים,

שְׁנֵאמֹר: "וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר,
בְּעֶבֶד זֶה עָשָׂה ה' לִי בְצֵאתִי מִמִּצְרַיִם" (שמות יג).
לְפִיכֵן אֲנַחְנוּ חִיְבִין
לְהוֹדוֹת, לְהֵלֵל, לְשַׁבַּח, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם, לְהַדָּר, לְבָרֵךְ, לְעַלֵּה, וּלְקַלֵּס,
לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנִּסִּים הָאֵלֶּן,
הוֹצִיאָנוּ מֵעֲבָדוֹת לְחֵרוֹת, מִיָּגוֹן לְשִׁמְחָה, וּמֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב,
וּמֵאֶפְלָה לְאוֹר גָּדוֹל, וּמִשְׁעָבוֹד לְגְאֻלָּה. וְנֹאמֵר לְפָנָיו, הִלְלוּיָהּ.

פסחים י"ו – י"ט

פרק י: משנה ו

עד היכן הוא אומר?
בית שמאי אומרים: עד אם הבנים שמחה.
ובית הלל אומרים: עד חלמיש למעינו מים.
וחותם בגאלה.
רבי טרפון אומר: אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים, ולא היה חותם.
רבי עקיבא אומר: כן ה' אלקינו ואלקי אבותינו
יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום,
שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך,
ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים כו', עד ברוך אתה ה' גאל ישראל.

פרק י: משנה ז

מזגו לו כוס שלישי, מברך על מזונו.
רביעי, גומר עליו את ההלל, ואומר עליו ברכת השיר.
בין הכוסות הללו, אם רוצה לשותות, ישתה.
בין שלישי לרביעי, לא ישתה.

פרק י: משנה ח

ואין מפטירין אחר הפסח אפיקומן.
ישנו מקצתו, לאכלו. כלן, לא יאכלו.
רבי יוסי אומר: נתנמנמו, לאכלו. נרדמו, לא יאכלו.

פרק י: משנה ט

הפסח אחר חצות, מטמא את הידים.
הפגול והנותר, מטמאין את הידים.
ברך ברכת הפסח פטר את של זבח.
ברך את של זבח, לא פטר את של פסח, דברי רבי ישמעאל.
רבי עקיבא אומר: לא זו פוטרת זו, ולא זו פוטרת זו.